

**Polsko-niemieckie modułowe doskonalenie dla
dolnośląskich i dolnosaksońskich nauczycielek i nauczycieli
wychowania przedszkolnego**

– Koncepcja doskonalenia –

**powstała w ramach Programu Współpracy
Interreg Polska – Saksonia 2014-2020**

Interreg
Polska-Saksonia

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

Impressum:

Wydawca:

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu (DODN)
ul. Skarbowców 8a, 53-025 Wrocław
www.dodn.dolnyslask.pl
E-Mail: projekt.interreg@dodn.dolnyslask.pl

we współpracy z

Landkreis Görlitz
Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa)
Bahnhofstraße 24, 02826 Görlitz
www.kreis-goerlitz.de | www.nachbarsprachen-sachsen.eu
E-Mail: nachbarsprachen-sachsen@kreis-gr.de

Koncepcja i redakcja:

Sabina Czajkowska-Prokop (DODN)
Dr. Regina Gellrich (LaNa)

Stan: 12/2017

Projekt „Groß für Klein – Duzi dla małych: Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada” finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 oraz ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego i Powiatu Görlitz.

Interreg
PL-SN
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

DOLNY
ŚLĄSK

Spis treści

Wstęp.....	4
Sytuacja wyjściowa.....	4
Cele doskonalenia	5
Grupy docelowe	5
Treści i zakres doskonalenia	6
Metody	7
Warunki ramowe	8
Podsumowanie	8
Wykaz załączników.....	9
Załączniki.....	10
1. Program doskonalenia w ramach 1. kursu pilotażowego 2017/18	
2. Ulotka z programem i harmonogramem 1. kursu pilotażowego 2017/18 (saksońscy uczestnicy)	
3. Harmonogram 1. kursu pilotażowego 2017/2018 (polscy uczestnicy)	
4. Regulamin doskonalenia w ramach 1. kursu pilotażowego 2017/2018	

Wstęp

Polsko-niemiecka koncepcja doskonalenia dla dolnośląskich i dolnosaksońskich nauczycielek i nauczycieli wychowania przedszkolnego została opracowana w ramach projektu „Groß für Klein – Dużi dla małych: Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada”, objętego wsparciem finansowym Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020. Koncepcja została wspólnie opracowana przez Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu (DODN) oraz Saksońską Placówkę ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich (LaNa) i zostanie wdrożona w dwóch kursach pilotażowych, w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019.

Sytuacja wyjściowa

Obszary przygraniczne Saksonii i Dolnego Śląska jako słabe strukturalnie regiony stoją przed wspólnymi wyzwaniami wskutek zmian demograficznych. Dotyczą one szczególnie gospodarki i rynku pracy: dobrze wykształceni młodzi ludzie opuszczają te regiony, a równocześnie regionalne przedsiębiorstwa szukają specjalistów. Transgraniczna współpraca we wszystkich dziedzinach życia niesie ze sobą różnorodne możliwości wspólnego mierzenia się z tymi wyzwaniami i wspólnego rozwijania regionów przygranicznych. Bariery językowe i uprzedzenia należą jednak wciąż do podstawowych przeszkód dla transgranicznej mobilności i współpracy mieszkańców.

Wspólne oferty edukacyjne w zakresie nauki języka i poznawania kraju sąsiada, jego kultury i tradycji przyczyniają się do przezwyciężania tych przeszkód i wzmocnienia tożsamości regionalnej. Przy tym im młodsze są dzieci, tym bardziej są one otwarte i tym trwalsze będą efekty tych działań.

W przedszkolach na obszarze wsparcia Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014/2020¹ rzadko oferuje się nauczanie języka sąsiada: w ponad 90% polskich przedszkoli naucza się języka angielskiego². Po saksońskiej stronie jedynie 17 przedszkoli na obszarze wsparcia oferuje naukę języka polskiego i/lub współpracuje z polskim przedszkolem³. Przyczyna tego stanu rzeczy leży m.in. w niewystarczającej znajomości języka sąsiada

---

¹ <https://de.plsn.eu/25>

² System Informacji Oświatowej

³ LaNa, 2015: Frühe nachbarsprachige Bildung in Kitas der sächsischen Grenzregionen: Bestandsaufnahme 2014/15, Görlitz (<http://www.youblisher.com/p/1217002-Schlussbericht-Fruehe-nachbarsprachige-Bildung-in-Kitas-der-saechsischen-Grenzregionen/>)

nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz braku umiejętności metodyczno-dydaktycznych w zakresie nauczania języka i kultury sąsiada.

Badania ankietowe przeprowadzone przez DODN na Dolnym Śląsku i przez LaNa w Saksonii wykazują, że nauczyciele i nauczycielki wychowania przedszkolnego na obszarze wsparcia Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia są zasadniczo otwarci na tematykę wczesnego nauczania języka sąsiada i na wymianę doświadczeń z nauczycielami z sąsiedniego kraju oraz widzą w polsko-niemieckich spotkaniach szansę zawodowy i osobisty rozwój.

Cele doskonalenia

Zdobycie przez nauczycieli wychowania przedszkolnego na saksońsko-dolnośląskim obszarze wsparcia Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 umiejętności przybliżania dzieciom języka i kultury kraju sąsiada, długofalowego prowadzenia wczesnego nauczania języka sąsiada oraz umiejętności nawiązywania i rozwijania transgranicznych, polsko-niemieckich partnerstw przedszkoli – zwiększenie niezbędnych dla tego celu kompetencji w zakresie znajomości języka sąsiada oraz kompetencji interkulturowych i metodycznych poprzez wspólne doskonalenie z kolegami z kraju sąsiada.

Grupy docelowe

- **Po polskiej stronie:** nauczyciele i nauczycielki wychowania przedszkolnego z publicznych i niepublicznych placówek przedszkolnych, realizujących podstawę programową wychowania przedszkolnego, które znajdują się w następujących powiatach i gminach Dolnego Śląska: powiat bolesławiecki (Bolesławiec, Bolesławiec – gmina wiejska), powiat jaworski (Bolków, Paszowice), powiat jeleniogórski (Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Szklarska Poręba), powiat kamiennogórski (Kamienna Góra, Kamienna Góra – gmina wiejska, Lubawka), powiat lwówecki (Gryfów Śląski, Lwówek Śląski), powiat zgorzelecki (Bogatynia, Sulików, Węgliniec, Zgorzelec, Zgorzelec – gmina wiejska).
- **Po niemieckiej stronie:** nauczyciele i nauczycielki wychowania przedszkolnego / personel pedagogiczny z placówek przedszkolnych, prowadzonych przez gminy i niezależne podmioty komunalnych w powiatach Bautzen i Görlitz, a także przyszli

nauczyciele i nauczycielki wychowania przedszkolnego w trakcie nauki z regionalnych szkół zawodowych.

Treści i zakres doskonalenia

Aby sprostać istniejącemu na obszarze wsparcia zapotrzebowaniu na zwiększenie oferty edukacyjnej przedszkoli w zakresie nauczania języka kraju sąsiada oraz transgraniczną współpracę przedszkoli, nauczyciele wychowania przedszkolnego potrzebują odpowiednich kompetencji w zakresie znajomości języka sąsiada i ICT, kompetencji interkulturowych i metodyczno-dydaktycznych. Dlatego też innowacyjne polsko-niemieckie doskonalenie obejmuje 4 moduły z łącznie 200 godzinami dydaktycznymi:

- ⇒ **Moduł 1** (Kurs języka sąsiada dla nauczycieli) umożliwi rozwijanie umiejętności sprawnego komunikowania się w języku sąsiada w życiu codziennym i zawodowym, ze szczególnym naciskiem na swobodną komunikację, która jest niezbędna dla udanej współpracy transgranicznej.
- ⇒ **Moduł 2** (Podstawy i metody wczesnego nauczania języka sąsiada) służy zdobyciu wiedzy i metodycznych umiejętności efektywnego planowania i przeprowadzania sekwencji zajęć w przedszkolu, dotyczących kraju i języka sąsiada.
- ⇒ **Moduł 3** (Realoznawstwo kraju sąsiada) służy przekazaniu wiedzy nt. kultury, geografii, tradycji i zwyczajów w kraju sąsiada. Omawiane będą w szczególności tematy, które są związane ze światem dziecka na obszarze wsparcia (np. gotowanie, odkrywanie Euroregionu Nysa).
- ⇒ **Moduł 4** (Wychowanie przedszkolne w Polsce i w Saksonii) służy zapoznaniu się nauczycieli ze specyfiką wychowania przedszkolnego w kraju sąsiada, umożliwia wymianę doświadczeń i dobrych praktyk oraz tworzy podstawy dla przyszłej transgranicznej współpracy przedszkoli. Faza praktyczna w ramach tego modułu obejmuje wizyty studyjne w kraju sąsiada.

Zdobyte w trakcie doskonalenia umiejętności, wiedza i doświadczenie uczestniczących w projekcie nauczycieli zostaną wykorzystane podczas opracowywania publikacji metodycznych dla przedszkoli. W każdej edycji doskonalenia powstanie jedna polsko-niemiecka publikacja, w której nauczyciele zestawiają propozycje sekwencji zajęć z zakresu języka kraju sąsiada i dni projektowych wraz z materiałami dydaktycznymi (np. wiersze, piosenki, wyliczanki, których dzieci współcześnie uczą się w przedszkolach w kraju sąsiada).

Publikacje uzupełnione będą o płytę CD z nagraniem przez rodzimych użytkowników języka wierszami, piosenkami i wyliczankami, tak że płyta będzie mogła być z pożytkiem stosowana w codziennej praktyce przedszkolnej.

Doskonalenie jest zaprojektowane w taki sposób, że może być ono postrzegane jako element kształcenia zawodowego. Obejmuje doskonalenie stacjonarne, fazy pracy własnej (m.in. praca na platformie e-learningowej nad polsko-niemieckimi publikacjami) oraz fazy praktyczne, podczas których nauczyciele mogą zastosować zdobytą wiedzę w codziennej pracy przedszkolnej (przeprowadzenie w przedszkolach dni projektowych na temat kraju sąsiada i animacji językowych). Aby uwzględnić różne potrzeby uczestników i różne warunki w przedszkolach w obu krajach, różna jest liczba godzin w poszczególnych modułach dla saksońskich i polskich nauczycieli, i zaplanowane zostały aktywności, które realizowane będą osobno dla saksońskich i polskich nauczycieli, i zorganizowane odpowiednio przez partnerów projektu. Nacisk został jednak położony na wspólne aktywności, aby wesprzeć transgraniczną wymianę wiedzy między nauczycielami, ich umiejętność komunikowania się i kompetencję interkulturową. Konkretnie jest to:

- 8 godzin zajęć językowych w tandemach, realizowanych w ramach gier miejskich w Görlitz i Jeleniej Górze (moduł 1),
- 20 godzin warsztatów interkulturowych (moduł 2),
- 16 godzin wymiany wiedzy i doświadczeń podczas 2 wzajemnych wizyt studyjnych w przedszkolach obu krajów (moduł 4)
- 16 godzin wspólnej pracy na dolnośląskiej platformie e-learningowej nad polsko-niemieckimi publikacjami (moduł 3, 4).

Szczegółowy program doskonalenia jako konkretny przykład jego realizacji w ramach 1. kursu pilotażowego 2017/18 załączony jest do niniejszej koncepcji (załączniki 1-3).

Metody

- Holistyczne – umożliwiają uczestnikom rozwijanie kompetencji w zakresie znajomości języka sąsiada i ICT, kompetencji interkulturowych i metodyczno-dydaktycznych)
- Praktyczne – odnoszą się bezpośrednio do praktyki przedszkolnej
- Zorientowane na działanie – umożliwiają zastosowanie zdobytych umiejętności w praktyce przedszkolnej

- Zorientowane na komunikację i interakcję – umożliwiają polskim i niemieckim uczestnikom wzajemne poznanie, koleżeńską wymianę i uczenie się od siebie nawzajem
- E-Learning

Warunki ramowe

Warunki ramowe są dokładnie określone we wspólnym polsko-niemieckim regulaminie doskonalenia (§3 i §4). Regulamin doskonalenia stanowi załącznik do niniejszej koncepcji (załącznik nr 4).

Podsumowanie

Po raz pierwszy opracowano i wdrożono wspólny modułowy program doskonalenia dla polskich i saksońskich nauczycieli przedszkolnych, który uwzględnia merytorycznie i metodycznie specyficzny potencjał obszaru wsparcia Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 w zakresie kształcenia wielojęzycznego i interkulturowego. Skierowany jest on na wzmocnienie transgranicznej współpracy i rozwijanie u nauczycieli niezbędnych dla tej współpracy kompetencji (w zakresie znajomości języka sąsiada i ICT, kompetencji interkulturowych i metodyczno-dydaktycznych). Tego typu programów nie ma jak dotąd na obszarze wsparcia.

W ramach samych modułów stosowane będą innowacyjne metody nauczania (praca w polsko-niemieckim tandemie, praca projektowa, E-Learning etc.) i innowacyjne elementy kształcenia (np. gra miejska). Dzięki temu, że duża część zadań będzie realizowana w praktyce (dni projektowe w przedszkolach), zyskają przede wszystkim dzieci, którym przybliżony zostanie język i kultura kraju sąsiada.

Nowatorskie jest poza tym wspólne opracowanie przez uczestników polsko-niemieckich publikacji metodycznych dla przedszkoli. Są one tak zaprojektowane, że możliwe będzie ich dalsze samodzielne uzupełnianie przez nauczycieli wychowania przedszkolnego. Tego typu materiałów dydaktycznych na obszarze wsparcia jeszcze nie ma. Tym samym jest to pilotażowe przedsięwzięcie.

Innowacyjne jest także objęcie doskonaleniem po saksońskiej stronie przyszłych nauczycieli wychowania przedszkolnego, co będzie nowym impulsem dla kształcenia w szkołach

kształcących w zawodzie nauczyciel wychowania przedszkolnego na obszarze wsparcia, aby odpowiednio przygotowywać uczniów tych szkół do przyszłej pracy w przedszkolach na obszarze przygranicznym.

Wykaz załączników:

1. Program doskonalenia w ramach 1. kursu pilotażowego 2017/18
2. Ulotka z programem i harmonogramem 1. kursu pilotażowego 2017/18 (saksońscy uczestnicy)
3. Harmonogram 1. kursu pilotażowego 2017/2018 (polscy uczestnicy)
4. Regulamin doskonalenia w ramach 1. kursu pilotażowego 2017/2018

Załączniki

1. Program doskonalenia w ramach 1. kursu pilotażowego 2017/18

Moduły	Dla niemieckich uczestników	Dla polskich uczestników
Moduł 1: Kurs języka sąsiada dla nauczycieli wychowania przedszkolnego	76 h, w tym 8h wspólnego kursu w tandemie z kolegami z kraju sąsiada i 20h pracy własnej / pracy na platformie e-learningowej <ol style="list-style-type: none"> 1. Kurs językowy: 48h 2. Praktyka językowa w tandemie (gra miejska Görlitz): 4h 3. Praktyka językowa w tandemie (gra miejska Jelenia Góra): 4h 4. Praca własna: 20h 	108h, w tym 8h wspólnego kursu w tandemie z kolegami z kraju sąsiada <ol style="list-style-type: none"> 1. Kurs językowy: 100h 2. Praktyka językowa w tandemie (gra miejska Görlitz): 4h 3. Praktyka językowa w tandemie (gra miejska Jelenia Góra): 4h
Moduł 2: Podstawy i metody wczesnego nauczania języka sąsiada	40h, z tego 20h wspólnych warsztatów z kolegami z kraju sąsiada w celu wspólnego opracowania polsko-niemieckiej publikacji metodycznej dla przedszkoli <ol style="list-style-type: none"> 1. Konferencja fachowa / Konferencja otwarcia (systemy wczesnego kształcenia w Polsce i w Saksonii, metody i przykłady dobrych praktyk w zakresie wczesnej edukacji wielojęzycznej): Jelenia Góra, 6h 2. Spotkanie integracyjne (animacje językowe, wspólny wybór tematów do publikacji): Jelenia Góra, 2h 3. Seminarium: Kamienie milowe w procesie uczenia się języka / metody zintegrowanej edukacji językowej / wielojęzyczność w przedszkolu (8h) 4. Seminarium: Wczesna nauka języka sąsiada: metody – warunki ramowe – przykłady dobrych praktyk (8h) 5. Warsztaty interkulturowe 1 (Görlitz): 4h 	30h, w tym 20h wspólnych warsztatów z kolegami z kraju sąsiada w celu wspólnego opracowania polsko-niemieckiej publikacji metodycznej dla przedszkoli i 4h pracy własnej <ol style="list-style-type: none"> 1. Konferencja fachowa / Konferencja otwarcia (systemy wczesnego kształcenia w Polsce i w Saksonii, metody i przykłady dobrych praktyk w zakresie wczesnej edukacji wielojęzycznej): Jelenia Góra, 6h 2. Spotkanie integracyjne (animacje językowe, wspólny wybór tematów do publikacji): Jelenia Góra, 2h 3. Warsztaty interkulturowe 1 (Görlitz): 4h 4. Warsztaty interkulturowe 2 (Jelenia Góra): 4h 5. Metodyka wczesnego nauczania języka sąsiada – praca z piosenkami i wierszami: 6h 6. Praca własna: 4h 7. Warsztaty podsumowujące: Görlitz, 4h

	6. Warsztaty interkulturowe 2 (Jelenia Góra): 4h 7. Spotkanie z rodzicami i nauczycielami wychowania przedszkolnego z Polski (4h) 8. Warsztaty podsumowujące: Görlitz, 4h	
Moduł 3: Realioznawstwo kraju sąsiada	44h, z tego 32 h praktyki /projekt we własnym przedszkolu 1. Seminarium: Realioznawstwo Polski: 4h 2. Warsztaty: Odkrywanie Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa przez zabawę: 4h 3. Warsztaty: Kuchnia polska: 4h 4. Projekt we własnym przedszkolu: 32h (z tego 8h opracowywanie materiałów do publikacji metodycznej / pracy na platformie e-learningowej)	33h, w tym 13h projekt we własnym przedszkolu 1. Seminarium: Realioznawstwo Niemiec: 8h 2. Warsztaty: Odkrywanie Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa przez zabawę: 4h 3. Niemieckie i polskie standardy kulturowe: 8h 4. Projekt we własnym przedszkolu: 13h (z tego 8h opracowywanie materiałów do publikacji metodycznej / pracy na platformie e-learningowej)
Moduł 4: Wychowanie przedszkolne w Polsce i w Saksonii	40h, w tym wizyta studyjna w przedszkolu w kraju sąsiada 1. Praca własna (przygotowanie, refleksja i opracowanie rezultatów wizyt studyjnych): 16h 2. Wizyta studyjna w Polsce: 8h 3. Wizyta studyjna polskiego nauczyciela we własnym przedszkolu: 8h 4. Opracowywanie materiałów do publikacji metodycznej / praca na platformie e-learningowej): 8h	29h, w tym wizyta studyjna w przedszkolu w kraju sąsiada 1. Praca własna (przygotowanie wizyt studyjnych): 5h 2. Wizyta studyjna w Niemczech: 8h 3. Wizyta studyjna niemieckiego nauczyciela we własnym przedszkolu: 8h 4. Opracowywanie materiałów do publikacji metodycznej / praca na platformie e-learningowej): 8h

Wspólne działania niemieckich i polskich uczestników na każdą edycję kursu:

- 8 godzin wspólnej praktyki językowej w tandemie (gry miejskie)
- 20 godzin wspólnych warsztatów w zakresie podstaw i metod wczesnego nauczania języka sąsiada
- 16 godzin wzajemnych wizyt studyjnych w przedszkolu w kraju sąsiada
- 16 godzin wspólnej pracy z zastosowaniem platformy e-learningowej w celu opracowania polsko-niemieckiej publikacji metodycznej dla przedszkoli

Łącznie: 60 wspólnych godzin

2. Ulotka z programem i harmonogramem 1. kursu pilotażowego 2017/18 (saksońscy uczestnicy)

Teilnahmebedingungen:

- Die Teilnahme an den Fortbildungsveranstaltungen ist kostenlos (Finanzierung über das Kooperationsprogramm Polen-Sachsen 2014-2020).
- Fahrtkosten in Deutschland sind selbst zu tragen - die Reisen nach Polen werden durch die LaNa zentral organisiert und über das Kooperationsprogramm Polen-Sachsen 2014-2020 finanziert.
- Freistellung für die 5 ganztägigen Veranstaltungen durch die Kita (im Zeitplan grün markiert)
- Bereitschaft zur Betreuung des (eintägigen) Studienbesuchs eines/r polnischen Kollegen/in in der eigenen Kita
- Bereitschaft zur Mitarbeit an einer deutsch-polnischen Handreichung für die Kita-Praxis sowie an der Dokumentation und Evaluation der Aktivitäten im Nachbarsprachbereich in der Kita

Zeitraum:

- 1. Pilotkurs: 10/2017 bis 07/2018
- 2. Pilotkurs: 09/2018 bis 06/2019

Fortbildungsnachweis:

Deutsch-polnische Teilnahmeurkunde, unterzeichnet durch das Sächsische Staatsministerium für Kultus, Dresden, und das Marschallamt Wrocław.

Konzeption und Durchführung:

Niederschlesisches Lehrerfortbildungsinstitut Wrocław (DODN) in Kooperation mit der Sächsischen Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (Landkreis Görlitz)

www.dodn.dolnyslask.pl
www.kreis-goerlitz.de
www.nachbarsprachen-sachsen.eu

Ansprechpartner für deutsche Teilnehmende:

Landratsamt Görlitz
Sächsische Landesstelle für
frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa)

Bahnhofstraße 24
02826 Görlitz

☎ 03581 - 663 9307

@ nachbarsprachen.sachsen@kreis-gr.de

Die Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung befindet sich in Trägerschaft des Landkreises Görlitz und wird mitfinanziert durch Steuermittel auf der Grundlage des von den Abgeordneten des Sächsischen Landtages beschlossenen Haushaltes.

**Deutsch-polnische
modulare Fortbildung für
sächsische und
niederschlesische
Kita-Pädagogen/innen**

gefördert im Rahmen
des Kooperationsprogramms
Polen-Sachsen 2014-2020

Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018

Zielstellung

Befähigung von Kita-Pädagogen/innen im sächsisch-niederschlesischen Fördergebiet zur Heranführung der Kinder an Sprache und Kultur des Nachbarlandes, zur nachhaltigen Umsetzung von Angeboten der frühen nachbarsprachigen Bildung und zum Aufbau und zur Pflege grenzüberschreitender deutsch-polnischer Kita-Partnerschaften – Stärkung ihrer dafür erforderlichen nachbarsprachigen, interkulturellen und methodischen Kompetenzen durch gemeinsame Fortbildung mit Kollegen/innen aus dem Nachbarland

Inhalt und Umfang der Fortbildung:

- pro Kurs 200 Stunden – berufsbegleitend mit Präsenzveranstaltungen, Praxis- und Selbststudienphasen,
- davon 60 Stunden gemeinsame Aktivitäten der deutschen und polnischen Teilnehmenden, die paritätisch in beiden Ländern stattfinden

Modul 1: Nachbarsprachkurs für Erzieher/innen

Modul 2: Grundlagen und Methoden des frühen Nachbarsprachenlernens

Modul 3: Landeskunde Nachbarland

Modul 4: Vorschulerziehung in Polen und Sachsen im Vergleich

begleitend: Erarbeitung von deutsch-polnischen Handreichungen für die Kita-Praxis durch die Teilnehmenden

19.09.2017

Informationsveranstaltung

10/2017 – 01/2018

Nachbarsprachkurs Polnisch

12 x 4 UE, ab 16.10.17 montags 15:30 Uhr,
Dozentin Martha Tschardtke, VHS Dreiländereck, Görlitz

26.01.2018

Polnisch-deutsche Auftaktkonferenz

ganztägig, Jelenia Góra

09.02.2018

Seminar „Meilensteine der Sprachentwicklung –alltagsintegrierte Sprachförderung – Mehrsprachigkeit in der Kita“

ganztägig, Görlitz, durchgeführt vom Landeskompetenzzentrum zur Sprachförderung an Kindertageseinrichtungen in Sachsen (LakoS)

9./10. KW 2018

Seminar „Frühes Nachbarsprachenlernen: Methoden – Rahmenbedingungen – Best Practise“

2 x 4UE, Görlitz

16.03.2018

Deutsch-polnischer Methoden-Workshop incl. Stadtrallye im deutsch-polnischen Tandem

ganztägig, Görlitz

12. KW 2018

Gesprächsabend mit polnischen Eltern und Pädagogen/innen

15. KW 2018

Seminar „Spielerisch die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa entdecken“

4UE, Görlitz

19. bzw. 20.04.2018

„111 Gründe Polen zu lieben“

Buchlesung und Landeskunde-Seminar, durchgeführt vom Deutschen Polen-Institut Darmstadt, 4UE, Görlitz

17. KW 2018

„Smaczneho: Polnisch kochen“

Workshop, 4UE, Görlitz

25.05.2018

Polnisch-deutscher Methoden-Workshop incl. Stadtrallye im deutsch-polnischen Tandem

ganztägig, Jelenia Góra

22.06.2018

Abschlussveranstaltung mit Übergabe der Teilnahmeurkunden

4h, Görlitz

zuzüglich:

- **eintägiger Studienbesuch in einer polnischen Kita** incl. Durchführung eines Sprachangebots
- **Betreuung eines eintägigen Studienbesuches** eines/r polnischen Teilnehmenden in der eigenen Kita
- **Praxisphasen** (Durchführung von Projekten / Angeboten zum Nachbarland, seiner Sprache und Kultur in der eigenen Kita)
- **Selbststudienphasen** (Erarbeitung von Beiträgen für die deutsch-polnische Handreichung für die Kita-Praxis)

(Stand: 09/2017, Änderungen vorbehalten)

3. Harmonogram 1. kursu pilotażowego 2017/2018 (polscy uczestnicy)

Miesiące	Grupa I – środy 14:30 – 18:00 (4 godz. dydaktyczne, przerwa)		Grupa II – czwartki 14:30 – 18:00 (4 godz. dydaktyczne, przerwa)		Inne zajęcia / działania dla obu grup
	Kurs językowy	Realioznawstwo	Kurs językowy	Realioznawstwo	
X 2017		18, 25 Polskie i niemieckie standardy kulturowe		19, 26 Polskie i niemieckie standardy kulturowe	
XI 2017	8, 15, 22, 29		9, 16, 23, 30		
XII 2017	6, 13, 20		7, 14, 21		
I 2018	3, 10, 17, 31		4, 11, 18		13.01. Metodyka wczesnego nauczania języka sąsiada – praca z piosenkami i wierszami (6h) 26.01. Konferencja fachowa w Jeleniej Górze w tym spotkanie integracyjne
II 2018	7, 14, 28	21 Realioznawstwo Niemiec	1, 8, 15	22 Realioznawstwo Niemiec	
III 2018	7, 14, 21	28 Realioznawstwo Niemiec	1, 8, 15, 22	29 Realioznawstwo Niemiec	16.03. warsztaty interkulturowe (4h) + gra miejska Görlitz (4h)
IV 2018	4, 11, 18, 25		5, 12, 19, 26		Wizyty studyjne
V 2018	9, 16, 30	23 Spielerisch die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa entdecken	10, 17, 31	24 Spielerisch die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa entdecken	25.05. warsztaty interkulturowe (4h) + gra miejska Jelenia Góra (4h)
VI 2018	6		7		22.06. Podsumowanie w Görlitz

Stan na 01.09.2017. Beneficjent Wiodący zastrzega sobie prawo do zmiany harmonogramu.

4. Regulamin doskonalenia w ramach 1. kursu pilotażowego 2017/2018

REGULAMIN DOSKONALENIA

Uregulowania dotyczące uczestnictwa w polsko-niemieckim doskonaleniu

„Groß für Klein – Duży dla małych“

w ramach projektu

**„Groß für Klein – Duży dla małych: Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji
przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada“**

§ 1 Informacje o projekcie

1. Projekt „Groß für Klein – Duży dla małych: Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada” realizowany jest w okresie 01.09.2017 – 31.08.2019 przez Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu (Beneficjent Wiodący) oraz Powiat Görlitz (Partner Projektu). Projekt finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 oraz ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego i Powiatu Görlitz.
2. Punktami kontaktu w związku z realizacją projektu są:
  - Po polskiej stronie: Biuro Projektu w Filii Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Jeleniej Górze, ul. 1 Maja 43 (zwanym dalej DODN Filia w Jeleniej Górze)
  - Po niemieckiej stronie: Saksońska Placówka ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich w siedzibie Powiatu Görlitz, Bahnhofstraße 24 (zwana dalej LaNa).
3. Projekt skierowany jest w szczególności:
  - Po polskiej stronie: do publicznych i niepublicznych przedszkoli oraz zespołów szkolno-przedszkolnych realizujących podstawę programową wychowania przedszkolnego, które znajdują się w następujących powiatach i gminach Dolnego Śląska: powiat bolesławiecki (Bolesławiec, Bolesławiec – gmina wiejska), powiat jaworski (Bolków, Paszowice), powiat jeleniogórski (Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Szklarska Poręba), powiat kamiennogórski (Kamienna Góra,

Kamienna Góra – gmina wiejska, Lubawka), powiat lwówecki (Gryfów Śląski, Lwówek Śląski), powiat zgorzelecki (Bogatynia, Sulików, Węgliniec, Zgorzelec, Zgorzelec – gmina wiejska),

- Po niemieckiej stronie: do publicznych i niepublicznych placówek dziennej opieki nad dziećmi w powiatach Bautzen i Görlitz.
4. W ramach projektu przeprowadzone zostaną dwa kursy pilotażowe (w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019) modułowego polsko-niemieckiego doskonalenia nauczycieli wychowania przedszkolnego, zatrudnionych w placówkach znajdujących się w powiatach i gminach określonych w § 1 pkt. 3.

§ 2 Cel, treści i zakres doskonalenia

1. Celem doskonalenia jest wyposażenie nauczycieli wychowania przedszkolnego na polsko-saksońskim obszarze wsparcia (gminy i powiaty wymienione w § 1 pkt. 3) w wiedzę i umiejętności pozwalające na przybliżenie dzieciom języka i kultury kraju sąsiada, trwałą realizację oferty edukacyjnej związanej z wczesnym nauczaniem języka sąsiada oraz nawiązywanie i budowanie transgranicznych polsko-niemieckich partnerstw przedszkoli. Poprzez wspólne doskonalenie polskich i niemieckich nauczycieli wychowania przedszkolnego rozwijane będą ich niezbędne dla tych celów kompetencje językowe, interkulturowe i metodyczne.
2. Każdy kurs pilotażowy obejmuje 200 godzin dydaktycznych, podzielonych na 4 moduły:
  - Moduł 1: Kurs języka sąsiada dla nauczycieli wychowania przedszkolnego,
  - Moduł 2: Podstawy i metody wczesnego nauczania języka sąsiada,
  - Moduł 3: Realizacja kraju sąsiada,
  - Moduł 4: Wychowanie przedszkolne w Polsce i w Saksonii – porównanie.
3. Obok stacjonarnych zajęć warsztatowych, które odbywają się w Jeleniej Górze i Görlitz, przewidziano w ramach ww. 200 godzin:
  - jednodniową wizytę studyjną w przedszkolu znajdującym się w kraju sąsiada,
  - opiekę nad nauczycielem/nauczycielką wychowania przedszkolnego z kraju sąsiada podczas jednodniowej wizyty studyjnej w macierzystym przedszkolu,
  - fazę praktyczną, w ramach której każdy nauczyciel przeprowadzi w macierzystym przedszkolu 4 dni projektowe / sekwencje zajęć nt. kraju sąsiada, jego języka i kultury,

- fazę pracy własnej, w ramach której każdy nauczyciel opracuje scenariusze zajęć / sekwencji zajęć do polsko-niemieckiej publikacji metodycznej dla przedszkoli (przy użyciu dolnośląskiej platformy edukacyjnej).

60 godzin przeznaczonych jest na wspólne działania polskich i niemieckich uczestników, które odbędą się w obu krajach.

Aktualny plan doskonalenia jest częścią niniejszego regulaminu (załącznik 1).

§ 3 Organizacja i finansowanie doskonalenia

1. Szkolenia dla nauczycieli wychowania przedszkolnego będą prowadzone przez wykwalifikowanych nauczycieli konsultantów z Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu oraz pracowników Saksońskiej Placówki ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich w Görlitz (LaNa), a także ekspertów zewnętrznych.
2. Przewidziane w ramach doskonalenia warsztaty, konferencje, wizyty studyjne i inne aktywności odbywają się w dni robocze (za wyjątkiem jednych warsztatów odbywających się w sobotę).
3. Udział w doskonaleniu jest bezpłatny. W ramach doskonalenia finansowane są ze środków ujętych w & 1, pkt. 1: szkolenia, materiały dydaktyczne i catering (przerwy kawowe, w przypadku zajęć całodziennych także ciepły posiłek). Wyjątek stanowią wzajemne wizyty studyjne.
4. Koszty dojazdu na poszczególne formy doskonalenia, odbywające się we własnym kraju, ponoszą uczestnicy. Wyjazdy do kraju sąsiada organizowane są centralnie przez realizatorów projektu i finansowane ze środków ujętych & 1, pkt. 1. W przypadku, gdy uczestnik nie będzie mógł odbyć wizyty studyjnej w wyznaczonym terminie, pokrywa koszty dojazdu na wizytę studyjną we własnym zakresie.
5. Na zakończenie doskonalenia, po spełnieniu warunków uczestnictwa, nauczyciele otrzymują polsko-niemieckie zaświadczenie uczestnictwa, potwierdzone przez Saksońskie Ministerstwo Edukacji oraz Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, a także Beneficjenta Wiodącego (DODN) i Partnera Projektu (Powiat Görlitz / Saksońska Placówka ds. Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich).
6. Każdy uczestnik otrzyma jeden egzemplarz wypracowanej w ramach doskonalenia polsko-niemieckiej publikacji dla przedszkoli.

§ 4 Warunki uczestnictwa

1. W każdym z kursów pilotażowych uczestniczyć będzie po 30 polskich i 20 saksońskich nauczycieli wychowania przedszkolnego, zatrudnionych w gminach i powiatach wymienionych w §1 pkt. 3. Po niemieckiej stronie uprawnieni do udziału są także przyszli nauczyciele wychowania przedszkolnego (w trakcie nauki) oraz nauczyciele ze szkół kształcących w zawodzie nauczyciel wychowania przedszkolnego z powiatu Görlitz.
2. Każdy nauczyciel wychowania przedszkolnego może brać udział w jednym kursie pilotażowym.
3. Warunkiem uczestnictwa jest zatrudnienie na stanowisku nauczyciel wychowania przedszkolnego w przedszkolu znajdującym się w wymienionych w §1 pkt. 1 gminach i powiatach (dotyczy nauczycieli wychowania przedszkolnego). W przypadku przyszłych nauczycieli wychowania przedszkolnego w trakcie nauki (po stronie saksońskiej) warunkiem uczestnictwa jest zaświadczenie o możliwości odbycia praktyki w placówce przedszkolnej.
4. Doskonalenie odbywa się zasadniczo równoległe z pracą zawodową. Placówka przedszkolna, w której zatrudniony jest nauczyciel (lub przyszły nauczyciel odbywający praktykę – dotyczy strony saksońskiej) zapewnia uczestnikowi doskonalenia wsparcie poprzez:
  - Umożliwienie nauczycielowi udziału w zajęciach, odbywających się raz w tygodniu w godzinach popołudniowych,
  - Umożliwienie nauczycielowi udziału w całodziennych wydarzeniach:
    - 1 polsko niemiecka konferencja, w tym warsztaty,
    - 2 polsko-niemieckie warsztaty, w tym gra miejska,
    - 1 całodniowe seminarium (dla niemieckich uczestników),
    - 1 wizyta studyjna w przedszkolu w kraju sąsiada,
  - Umożliwienie nauczycielowi przeprowadzenia we własnym przedszkolu przynajmniej czterech aktywności dla dzieci przedszkolnych związanych z krajem sąsiada, jego językiem i kulturą w formie dni projektowych, animacji językowych i in.,
  - Umożliwienie odbycia w macierzystym przedszkolu jednodniowej wizyty studyjnej nauczyciela wychowania przedszkolnego z kraju sąsiada,

- Umożliwienie udokumentowania i ewaluacji doskonalenia oraz umożliwienie promocji projektu.
5. Uczestnicy doskonalenia są zobowiązani do:
- uczestnictwa w minimum 90% zajęć i potwierdzenia obecności własnoręcznym podpisem na listach obecności – w uzasadnionych losowych przypadkach, kiedy nauczyciel nie może uczestniczyć w zajęciach i innych działaniach, zobowiązany jest do poinformowania o tym fakcie kierownika projektu,
  - przeprowadzenia w macierzystym przedszkolu i udokumentowania przynajmniej czterech aktywności nt. kraju sąsiada, jego języka i kultury w formie tzw. dni projektowych lub animacji językowych, przy czym nauczyciele zobowiązani są do uzyskania zgody rodziców dzieci przedszkolnych na ich udział w tych aktywnościach i dokumentację fotograficzną oraz do przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych osobowych,
  - udziału w opracowaniu polsko-niemieckiej metodycznej publikacji dla przedszkoli poprzez przygotowanie czterech scenariuszy zajęć/sekwencji zajęć na temat kraju i języka sąsiada, które będą mogły być wykorzystane przez nauczycieli innych przedszkoli oraz zgody na nieodpłatne wykorzystanie do publikacji ww. materiałów edukacyjnych (zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej, prezentacjach multimedialnych etc.),
  - przeprowadzenia podczas wizyty studyjnej w przedszkolu w kraju sąsiada jednej animacji językowej w ojczystym języku,
  - wsparcia nauczyciela wychowania przedszkolnego z kraju sąsiada podczas wizyty studyjnej w swoim macierzystym przedszkolu,
  - dokumentowania i ewaluacji własnych działań zgodnie z wytycznymi realizatorów Projektu.

§ 5 Rekrutacja

1. Zgłoszenie uczestnika dokonywane jest po ogłoszeniu o rekrutacji przez organizatorów doskonalenia w danym kraju poprzez wypełnienie formularza zgłoszeniowego (załącznik 2).
2. W przypadku większej liczby zgłoszeń niż zaplanowana liczba uczestników, tworzona jest lista rezerwowa. Przy rekrutacji bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- reprezentację w projekcie odpowiedniej liczby przedszkoli i powiatów, wymienionych w & 1 pkt. 3,
  - kolejność zgłoszeń,
  - opcjonalnie poziom znajomości języka sąsiada.
3. Po wstępnej rekrutacji, potencjalni uczestnicy mają obowiązek dostarczyć w wyznaczonym terminie do osoby odpowiedzialnej w danym kraju następujące kompletnie wypełnione dokumenty:
- 1) Deklaracja uczestnictwa z oświadczeniem o akceptacji Regulaminu doskonalenia przez uczestnika i placówki przedszkolnej oraz zgodą na nieodpłatne opublikowanie i wykorzystywanie materiałów edukacyjnych, opracowanych w związku z jego udziałem w projekcie do polsko-niemieckiej publikacji metodycznej dla przedszkoli (załącznik 3)
  - 2) Oświadczenie placówki przedszkolnej o udzieleniu wsparcia dla uczestnika 1. kursu pilotażowego polsko niemieckiego doskonalenia „Groß für Klein – Duži dla małych” (załącznik 4)
  - 3) Zgoda uczestnika projektu na przetwarzanie jego danych osobowych, zgodnie z wytycznymi Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 (załącznik 5).

Następnie nauczyciele otrzymują pisemne potwierdzenie przyjęcia na doskonalenie.

Regulamin doskonalenie wchodzi w życie z dniem podpisania go przez Beneficjenta Wiodącego i Partnera Projektu. Zmiany wymagają formy pisemnej.

DYREKTOR
DODN WE WROCŁAWIU
mgr Małgorzata Matusiak

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia
Nauczycieli we Wrocławiu

Regina Jellrich

Powiat Görlitz / Saksońska Placówka ds.
Wczesnej Nauki Języków Krajów Sąsiedzkich

Załącznik 1 do Regulaminu doskonalenia

Ogólny plan doskonalenia oraz harmonogram 1. pilotażowego polsko-niemieckiego doskonalenia „Groß für Klein – Dużi dla małych“

Moduły	Działania
Moduł 1: Kurs języka sąsiada dla nauczycieli wychowania przedszkolnego	108h, w tym 8h wspólnego kursu w tandemie z kolegami z kraju sąsiada 4. Kurs językowy: 100h 5. Praktyka językowa w tandemie (gra miejska Görlitz): 4h 6. Praktyka językowa w tandemie (gra miejska Jelenia Góra): 4h
Moduł 2: Podstawy i metody wczesnego nauczania języka sąsiada	30h, w tym 20h wspólnych warsztatów z kolegami z kraju sąsiada w celu wspólnego opracowania polsko-niemieckiej publikacji metodycznej dla przedszkoli i 4h pracy własnej 8. Konferencja fachowa / Konferencja otwarcia (systemy wczesnego kształcenia w Polsce i w Saksonii, metody i przykłady dobrych praktyk w zakresie wczesnej edukacji wielojęzycznej): Jelenia Góra, 6h 9. Spotkanie integracyjne (animacje językowe, wspólny wybór tematów do publikacji): Jelenia Góra, 2h 10. Warsztaty interkulturowe 1 (Görlitz): 4h 11. Warsztaty interkulturowe 2 (Jelenia Góra): 4h 12. Metodyka wczesnego nauczania języka sąsiada – praca z piosenkami i wierszami: 6h 13. Praca własna: 4h 14. Warsztaty podsumowujące: Görlitz, 4h
Moduł 3: Realizacja projektu kraju sąsiada	33h, w tym 13h projekt we własnym przedszkolu 5. Seminarium: Realizacja projektu Niemiec: 8h 6. Warsztaty: Odkrywanie Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa przez zabawę: 4h 7. Niemieckie i polskie standardy kulturowe: 8h 8. Projekt we własnym przedszkolu: 13h (z tego 8h opracowywanie materiałów do publikacji metodycznej / pracy na platformie e-learningowej)
Moduł 4: Wychowanie przedszkolne w Polsce i w Saksonii	29h, w tym wizyta studyjna w przedszkolu w kraju sąsiada 5. Praca własna (przygotowanie wizyt studyjnych): 5h 6. Wizyta studyjna w Niemczech: 8h 7. Wizyta studyjna niemieckiego nauczyciela we własnym przedszkolu: 8h 8. Opracowywanie materiałów do publikacji metodycznej / praca na platformie e-learningowej): 8h

Harmonogram – 1. kurs pilotażowy 2017/2018

Miesiące	Grupa I – środy 14:30 – 18:00 (4 godz. dydaktyczne) Kurs językowy, realizoznawstwo	Grupa II – czwartki 14:30 – 18:00 (4 godz. dydaktyczne) Kurs językowy, realizoznawstwo	Inne zajęcia / działania
X 2017	18, 25	19, 26	
XI 2017	8, 15, 22, 29	9, 16, 23, 30	
XII 2017	6, 13, 20	7, 14, 21	
I 2018	3, 10, 17, 31	4, 11, 18	13.01. metodyka 6h 26.01. konferencja międzynarodowa J. Góra + spotkanie integracyjne
II 2018	7, 14, 21, 28	1, 8, 15, 22	
III 2018	7, 14, 21, 28	1, 8, 15, 22, 29	16.03. polsko-niemieckie warsztaty metodyczne + gra miejska Görlitz 8h
IV 2018	4, 11, 18, 25	5, 12, 19, 26	wizyty studyjne
V 2018	9, 16, 23, 30	10, 17, 24, 31	25.05. polsko-niemieckie warsztaty metodyczne + gra miejska J. Góra 8h
VI 2018	6	7	22.06. uroczyste zakończenie Görlitz

Stan na 01.09.2017.

Beneficjent Wiodący zastrzega sobie prawo do zmiany harmonogramu.

Załącznik 2 do Regulaminu doskonalenia

ZGŁOSZENIE UDZIAŁU W FORMIE DOSKONALENIA

1. Informacje o formie doskonalenia

D/INTERREG/01/JG	Polsko-niemieckie doskonalenie „Groß für Klein – Duži dla małych“ w ramach projektu „Groß für Klein – Duži dla małych: Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada”
-------------------------	--

kod formy

nazwa formy doskonalenia

(koniecznie wypełnić)

2. Informacje osobowe niezbędne do wystawienia dokumentu potwierdzenia udziału w formie

Nazwisko(*)

Imię lub imiona(*)

Data urodzenia

dzień

miesiąc

rok

miejsowość

3. Informacje osobowe niezbędne do kontaktu z Uczestnikiem

Nazwa szkoły lub placówki oświatowej [główne miejsce zatrudnienia](*)

Adres miejsca pracy(*)

---

adres e- mail placówki

Telefon kontaktowy(*)

---

adres e- mail uczestnika

Adres do korespondencji(*)

---

4. Inne informacje o Uczestniku

Wykształcenie, ukończona uczelnia - kierunek

Nauczany przedmiot(y)

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla potrzeb statystycznych związanych z organizacją doskonalenia (zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych Dz. U. Nr 133 poz. 883 z późn. zmianami).

UWAGA - (*) Proszę wypełniać dużymi i drukowanymi literami

Data i podpis

Załącznik 3 do Regulaminu doskonalenia

Deklaracja uczestnictwa

w 1. kursie pilotażowym polsko-niemieckiego doskonalenia

„Groß für Klein – Duzi dla małych“

Niniejszym deklaruję swój udział w 1. kursie pilotażowym polsko-niemieckiego doskonalenia „Groß für Klein – Duzi dla małych“:

Nazwisko i imię	
Miejsce urodzenia	
Adres zamieszkania	
Telefon	
E-Mail	

Oświadczam, że akceptuję Regulamin doskonalenia z dnia 01.09.2017 r. i zobowiązuję się do spełnienia określonych w nim warunków.

Oświadczam, że wyrażam zgodę na nieodpłatne opublikowanie i wykorzystywanie materiałów edukacyjnych, opracowanych w związku z moim udziałem w projekcie do polsko-niemieckiej publikacji metodycznej dla przedszkoli.

Oświadczam, że zostałem/am poinformowany/a o finansowaniu projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 oraz ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego i Powiatu Görlitz.

Jako załączniki do niniejszej deklaracji dołączam:

- 1) Deklaracja placówki przedszkolnej w zakresie umożliwienia nauczycielowi udziału w 1. kursie pilotażowym polsko-niemieckiego doskonalenia „Groß für Klein – Duzi dla małych“
- 2) Zgoda na przetwarzanie danych osobowych

Miejscowość, data

Podpis

Załącznik 4 do Regulaminu doskonalenia

Deklaracja placówki przedszkolnej w zakresie umożliwienia nauczycielowi udziału w 1. kursie pilotażowym polsko-niemieckiego doskonalenia „Groß für Klein – Duzi dla małych“

Ja, niżej podpisana/y _____

(Imię i nazwisko, funkcja)

deklaruję gotowość placówki przedszkolnej do umożliwienia pani /panu

_____
(Imię i nazwisko)

udziału w 1. kursie pilotażowym doskonalenia „Groß für Klein – Duzi dla małych“ (październik 2017 – czerwiec 2018).

1. Oświadczam, że zapewnię nauczycielowi zakwalifikowanemu do Projektu możliwość uczestniczenia w zajęciach i innych aktywnościach zgodnie z zapisami w Regulaminie doskonalenia w ramach projektu „Groß für Klein – Duzi dla małych: Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada”. Doskonalenie obejmuje 200 godzin dydaktycznych.
Udział nauczyciela w doskonaleniu obejmuje:
  - zajęcia warsztatowe, odbywające się raz w tygodniu, w dzień roboczy, w godzinach popołudniowych (4 godziny dydaktyczne), w okresie od października 2017 do czerwca 2018 – łącznie 30 dni zajęciowych,
  - zajęcia warsztatowe, odbywające się w sobotę (6 godzin dydaktycznych – jedna sobota),
  - całodienne zajęcia warsztatowe, odbywające się w dni robocze – łącznie trzy dni w całym cyklu doskonalenia,
  - całodzienną konferencję fachową, odbywającą się w dzień roboczy,
  - całodzienną wizytę studyjną w przedszkolu w Saksonii, odbywającą się w dzień roboczy,
  - całodzienną wizytę studyjną nauczyciela z Saksonii w rodzimej placówce, odbywającą się w dzień roboczy,
  - pracę własną,
  - przeprowadzenie łącznie czterech tzw. dni projektowych nt. kultury i języka sąsiada oraz animacji językowych w rodzimej placówce.
2. Oświadczam, że umożliwię nauczycielowi zakwalifikowanemu do projektu przeprowadzenie czterech tzw. dni projektowych nt. kultury sąsiada i animacji językowych w macierzystej placówce.
3. Oświadczam, że wyrażam zgodę na odbycie jednodniowej wizyty studyjnej nauczycielowi zakwalifikowanemu do projektu w przedszkolu w Saksonii.

4. Oświadczam, że wyrażam zgodę na odbycie przez nauczyciela z Saksonii jednodniowej wizyty studyjnej w kierowanej przeze mnie placówce.
5. Oświadczam, że zajęcia, o których mowa w pkt. 2, zostaną przeprowadzone dla dzieci, których rodzice / opiekunowie prawni wyrażą na to zgodę.
6. Oświadczam, iż zostałam/em poinformowany o finansowaniu Projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020 oraz ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego i Powiatu Görlitz.

Nazwa placówki	
Adres placówki	
Telefon	
E-Mail	
Dyrektor placówki	

Miejscowość, data

Podpis

Załącznik 5 do Regulaminu doskonalenia

**Zgoda uczestnika projektu „Groß für Klein – Duzi dla małych: Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada”
na przetwarzanie jego danych osobowych**

Ja, niżej podpisana/y

(imię i nazwisko uczestnika projektu)

wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w zakresie zawartym w Formularzu zgłoszeniowym do udziału w projekcie.

Moje dane osobowe będą przetwarzane w ramach następujących zbiorów:

1. Program Współpracy Interreg Polska – Saksonia 2014-2020;
2. Centralny system teleinformatyczny wspierający realizację programów operacyjnych (CST).

Moje dane osobowe będą przetwarzane wyłącznie w celu i na okres realizacji projektu.

Miejscowość, data

Czytelny podpis uczestnika projektu

**Deutsch-polnische modulare Fortbildung
für sächsische und niederschlesische
Kita-Pädagogen/innen**

– Fortbildungskonzeption –

**gefördert im Rahmen des Kooperationsprogramms
Interreg Polen – Sachsen 2014-2020**

Interreg
PL-SN

Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

Impressum:

Herausgeber:

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu (DODN)
ul. Skarbowców 8a, 53-025 Wrocław
www.dodn.dolnyslask.pl
E-Mail: projekt.interreg@dodn.dolnyslask.pl

in Kooperation mit

Landkreis Görlitz
Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa)
Bahnhofstraße 24, 02826 Görlitz
www.kreis-goerlitz.de | www.nachbarsprachen-sachsen.eu
E-Mail: nachbarsprachen-sachsen@kreis-gr.de

Konzeption und Redaktion:

Sabina Czajkowska-Prokop (DODN)
Dr. Regina Gellrich (LaNa)

Stand: 12/2017

Das Projekt „Groß für Klein – Duzi dla małych: Grenzüberschreitende Zusammenarbeit zur Förderung der interkulturellen und nachbarsprachigen Bildung im Bereich der Vorschulerziehung“ wird finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung im Rahmen des Kooperationsprogramms Interreg Polen – Sachsen 2014-2020 sowie aus Mitteln der Selbstverwaltung der Woiwodschaft Niederschlesien und des Landkreises Görlitz.

Interreg
PL-SN
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

DOLNY
ŚLĄSK

Inhalt

Einleitung	31
Ausgangssituation	31
Zielstellung.....	32
Zielgruppen	32
Inhalt und Umfang der Fortbildung.....	33
Methoden	34
Rahmenbedingungen	35
Zusammenfassung	35
Anlagenverzeichnis	36
Anlagen.....	37
5. Fortbildungsprogramm für den 1. Pilotkurs 2017/18	
6. Programmflyer mit Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018 (sächsische Teilnehmende)	
7. Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018 (polnische Teilnehmende)	
8. Fortbildungsordnung für den 1. Pilotkurs 2017/2018	

Einleitung

Die deutsch-polnische Fortbildungskonzeption für sächsische und niederschlesische Kita-Pädagogen/innen ist im Rahmen des Projektes „Groß für Klein – Dużi dla małych: Grenzüberschreitende Zusammenarbeit zur Förderung der interkulturellen und nachbarsprachigen Bildung im Bereich der Vorschulerziehung“ entwickelt worden, das über das Kooperationsprogramm Interreg Polen – Sachsen 2014-2020 gefördert wird. Die Konzeption ist durch das Niederschlesische Lehrerfortbildungsinstitut in Wrocław (DODN) sowie die Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa) gemeinsam erarbeitet worden und wird während des Projektes in zwei Pilotkursen in den Schuljahren 2017/18 und 2018/19 erprobt.

Ausgangssituation

Die grenznahen Gebiete Sachsens und Niederschlesiens stehen als strukturschwache Regionen vor gemeinsamen Herausforderungen im Zuge der demografischen Entwicklung. Sie betreffen insbesondere den Wirtschafts- und Arbeitsmarkt: Gut ausgebildete junge Menschen verlassen diese Regionen – gleichzeitig suchen die regionalen Unternehmen Fachkräfte. Die grenzüberschreitende Zusammenarbeit in allen Lebensbereichen bietet vielfältige Potenziale diesen Herausforderungen gemeinsam zu begegnen und den Grenzraum gemeinsam zu entwickeln. Sprachbarrieren und Vorurteile gehören jedoch nach wie vor zu den grundlegenden Hürden für grenzüberschreitende Mobilität und Zusammenarbeit der Menschen.

Gemeinsame Bildungsangebote zum Erlernen der Nachbarsprache und Kennenlernen des Nachbarlandes, seiner Kultur und Traditionen tragen dazu bei, diese zu überwinden und die regionale Identität zu stärken. Je jünger die Kinder dabei sind, desto offener sind sie und desto nachhaltiger sind die Wirkungen.

In Kitas im Fördergebiet des Kooperationsprogramms Interreg Polen – Sachsen 2014-2020⁴ werden selten Nachbarsprachen angeboten: In über 90% der polnischen Kitas wird Englisch unterrichtet⁵. Auf sächsischer Seite unterbreiten lediglich 17 Kitas im Fördergebiet Polnisch-Angebote und/oder arbeiten mit einer polnischen Kita zusammen⁶. Gründe dafür sind u. a.

---

⁴ <https://de.plsn.eu/25>

⁵ System Informacji Oświatowej (Bildungsinformationssystem)

⁶ LaNa, 2015: Frühe nachbarsprachige Bildung in Kitas der sächsischen Grenzregionen: Bestandsaufnahme 2014/15, Görlitz (<http://www.youblisher.com/p/1217002-Schlussbericht-Fruehe-nachbarsprachige-Bildung-in-Kitas-der-saechsischen-Grenzregionen/>)

unzureichende nachbarsprachliche, interkulturelle und methodisch-didaktische Kompetenzen der Pädagogen/innen.

Die vom DODN in Niederschlesien und der LaNa in Sachsen durchgeführten Befragungen weisen darauf hin, dass die Erzieher/innen im Fördergebiet des Kooperationsprogramms Interreg Polen – Sachsen 2014-2020 für das Thema der frühen nachbarsprachigen Bildung und den Erfahrungsaustausch mit Pädagogen/innen aus dem Nachbarland grundsätzlich aufgeschlossen sind und in den deutsch-polnischen Begegnungen eine Chance für die berufliche und persönliche Entwicklung sehen.

Zielstellung

Befähigung von Kita-Pädagogen/innen im sächsisch-niederschlesischen Fördergebiet des Kooperationsprogramms Interreg Polen – Sachsen 2014-2020 zur Heranführung der Kinder an Sprache und Kultur des Nachbarlandes, zur nachhaltigen Umsetzung von Angeboten der frühen nachbarsprachigen Bildung und zum Aufbau und zur Pflege grenzüberschreitender deutsch-polnischer Kita-Partnerschaften – Stärkung ihrer dafür erforderlichen nachbarsprachigen, interkulturellen und methodischen Kompetenzen durch gemeinsame Fortbildung mit Kollegen/innen aus dem Nachbarland.

Zielgruppen

- **Auf polnischer Seite:** Erzieher/innen aus staatlichen und nichtstaatlichen Vorschuleinrichtungen, die das polnische Rahmencurriculum für frühkindliche Erziehung umsetzen, in den gewählten Gemeinden der Landkreise Bolesławiec, Jawor (Gemeinden Bolków, Paszowice), Jelenia Góra (Gemeinden Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Szklarska Poręba), Kamienna Góra (Gemeinden Kamienna Góra, Lubawka), Lwówek (Gemeinden Gryfów Śląski, Lwówek Śląski), Zgorzelec (Gemeinden Bogatynia, Sulików, Węgliniec, Zgorzelec),
- **Auf deutscher Seite:** Erzieher/innen / pädagogische Fachkräfte aus Kindertageseinrichtungen in kommunaler und freier Trägerschaft in den Landkreisen Bautzen und Görlitz sowie noch in der Ausbildung befindliche angehende Erzieher/innen (Erzieher-Fachschüler/innen) aus regionalen Berufsfachschulen.

Inhalt und Umfang der Fortbildung

Um dem für das Fördergebiet festgestellten Bedarf am Ausbau von Nachbarsprachangeboten in Kitas und grenzüberschreitender Kita-Zusammenarbeit Rechnung zu tragen, benötigen die Erzieher/innen entsprechende nachbarsprachige, interkulturelle und methodische Kompetenzen. Das innovative deutsch-polnische Fortbildungskonzept für Erzieher/innen umfasst deshalb 4 Module mit insgesamt 200 Fortbildungsstunden:

- ⇒ **Modul 1** (Nachbarsprachkurs für Erzieher) ermöglicht die Entwicklung der Fähigkeit, in der Nachbarsprache im Alltag und Beruf erfolgreich zu kommunizieren. Der Schwerpunkt liegt auf freier Kommunikation, die für die erfolgreiche grenzüberschreitende Zusammenarbeit unentbehrlich ist.
- ⇒ **Modul 2** (Grundlagen und Methoden des frühen Nachbarsprachenlernens) dient dem Erwerb von Wissen und methodischen Fähigkeiten, um Nachbarsprachangebote und Projekte zum Nachbarland in der Kita effektiv zu planen und umzusetzen.
- ⇒ **Modul 3** (Landeskunde Nachbarland) vermittelt Wissen über Kultur, Geographie, Traditionen und Bräuche im Nachbarland. Bearbeitet werden insbesondere Themen, die mit der Lebenswelt der Kinder im Fördergebiet verbunden sind (z.B. Kochen, Entdecken der Euroregion Neiße).
- ⇒ **Modul 4** (Vorschulerziehung in Polen und Sachsen) hat zum Ziel, die Spezifik der Vorschulerziehung im Nachbarland kennenzulernen, ermöglicht den Erfahrungsaustausch zu bewährten Praktiken und schafft eine Basis für die künftige grenzüberschreitende Zusammenarbeit von Kitas. Die Praxisphase im Rahmen dieses Moduls umfasst Studienbesuche im Nachbarland.

Die in der Fortbildung erworbenen Kenntnisse, Fähigkeiten und Erfahrungen fließen in von den Teilnehmenden zu erarbeitende methodische Publikationen für die Kita-Praxis ein.

In jedem Kurs entsteht dabei eine deutsch-polnische Publikation, in der die Erzieher Umsetzungsvorschläge für Nachbarsprachangebote und Projektstage einschließlich didaktische Materialien (z.B. Gedichte, Lieder, Reime, die Kita-Kinder im Nachbarland gegenwärtig lernen) zusammenstellen. Ergänzt wird dies durch eine CD, auf der die Gedichte, Lieder und Reime von Muttersprachlern/innen aufgenommen werden, so dass die Hör-CD in der Kita-Praxis nutzbringend eingesetzt werden kann.

Die Fortbildung ist so konzipiert, dass sie berufsbegleitend wahrgenommen werden kann. Es gibt Präsenzveranstaltungen, Selbststudienphasen (u.a. Arbeit mit der E-Learning-Plattform zur Erarbeitung der deutsch-polnischen Publikationen) sowie Praxisphasen, in denen die

Teilnehmenden das Erlernte im Kita-Alltag ausprobieren können (Durchführung von Projekttagen zum Nachbarland und Sprachanimationen in Kitas).

Um den unterschiedlichen Voraussetzungen und Bedürfnissen der Teilnehmenden und den unterschiedlichen Bedingungen in den Kitas in beiden Nachbarländern Rechnung zu tragen, ist die Anzahl der Stunden in den einzelnen Fortbildungsmodulen für die sächsischen und die polnischen Teilnehmenden unterschiedlich und es gibt Aktivitäten, die getrennt für die sächsischen und polnischen Pädagogen/innen konzipiert und umgesetzt werden. Sie werden vom jeweiligen Projektpartner organisiert.

Der Schwerpunkt liegt jedoch auf gemeinsamen Aktivitäten, um den grenzüberschreitenden Fachaustausch der Pädagogen/innen, ihre Kommunikationsfähigkeit und interkulturelle Kompetenz zu fördern. Konkret sind dies:

- 8 Stunden Tandem-Sprachpraxis bei je einer Stadtrallye in Görlitz bzw. Jelenia Góra (Modul1)
- 20 Stunden interkulturelle Workshops (Modul2)
- 16 Stunden Fachaustausch bei 2 gegenseitigen Studienbesuchen in den Kitas beider Länder (Modul4)
- 16 Stunden gemeinsame Arbeit mit der niederschlesischen E-Learning-Plattform zur Erarbeitung der deutsch-polnischen Publikationen (Modul3,4).

Ein detailliertes Fortbildungsprogramm als Beispiel für die konkrete Umsetzung im 1. Pilotkurs 2017/18 findet sich in den Anlagen 1-3.

Methoden

- Ganzheitlich – Förderung der nachbarsprachlichen, interkulturellen, methodisch-didaktischen Kompetenzen sowie der Medienkompetenz der Teilnehmenden
- Praxisorientiert – mit unmittelbarem Anwendungsbezug im Kita-Alltag
- Handlungsorientiert – mit viel Gelegenheit Erlerntes in der Kita-Praxis auszuprobieren
- Kommunikativ und interaktiv – mit viel Raum für gegenseitiges Kennenlernen, kollegialen Austausch und Voneinander lernen der polnischen und deutschen Teilnehmenden
- E-Learning

Rahmenbedingungen

Die Rahmenbedingungen sind in einer gemeinsamen polnisch-deutschen Fortbildungsordnung (§3 und §4) genau festgelegt. Die Fortbildungsordnung findet sich in der Anlage 4.

Zusammenfassung

Erstmals wird ein gemeinsames modulares Fortbildungsprogramm für sächsische und polnische Kita-Pädagogen/innen konzipiert und umgesetzt, das inhaltlich und methodisch auf die spezifischen Potenziale des Fördergebiets im Kooperationsprogramm Interreg Polen – Sachsen 2014-2020 im Bereich der mehrsprachigen und interkulturellen Bildung und auf die Intensivierung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit in der Vorschulerziehung ausgerichtet ist und das die dafür erforderlichen Kompetenzen (nachbarsprachliche, interkulturelle, methodisch-didaktische Kompetenzen, Medienkompetenz) der Pädagogen und Pädagoginnen ganzheitlich fördert. Derartige Fortbildungsprogramme gibt es bisher im Fördergebiet nicht.

In den Modulen selbst werden innovative Lehrmethoden (Arbeit im deutsch-polnischen Tandem, Projektarbeit, E-Learning etc.) und innovative Bildungsbausteine (z. B. Stadtrallye) umgesetzt. Durch den hohen Praxisbezug (Projekttag in Kitas) profitieren vor allem die Kinder, die an Sprache und Kultur des Nachbarlandes herangeführt werden.

Neuartig ist außerdem die gemeinsame Erarbeitung von polnisch-deutschen Publikationen für die Kita-Praxis durch die Teilnehmenden. Sie werden so konzipiert, dass sie künftig durch die Kita-Pädagogen/innen selbst erweiterbar sind. Ein solches Arbeitsmaterial gibt es bisher für das Fördergebiet nicht. Es ist damit ein Pilotvorhaben.

Innovativ ist schließlich, dass auf sächsischer Seite in die Fortbildung auch angehende Erzieher/innen einbezogen werden, so dass neue Impulse für die Ausbildung an Berufsfachschulen im Fördergebiet gesetzt werden, um die Berufsfachschüler/innen passgenau auf ihren späteren Einsatz in Kitas im Grenzgebiet vorzubereiten.

Anlagenverzeichnis

1. Fortbildungsprogramm für den 1. Pilotkurs 2017/18
2. Programmflyer mit Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018 (sächsische Teilnehmende)
3. Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018 (polnische Teilnehmende)
4. Fortbildungsordnung für den 1. Pilotkurs 2017/2018

Anlagen

1. Fortbildungsprogramm für den 1. Pilotkurs 2017/18

Module	Für deutsche Teilnehmende	Für polnische Teilnehmende
Modul 1: Nachbarsprachkurs für Erzieher/innen	76 h, darunter 8h gemeinsamer Tandem-Sprachkurs mit Kolleginnen aus dem Nachbarland und 20h Selbststudium / Arbeit mit E-Learning-Plattform <ol style="list-style-type: none"> 1. Sprachkurs: 48h 2. Tandem-Sprachpraxis (Stadtrallye Görlitz): 4h 3. Tandem-Sprachpraxis (Stadtrallye Jelenia Góra): 4h 4. Selbststudium: 20h 	108h, darunter 8h gemeinsamer Tandem-Sprachkurs mit Kolleginnen aus dem Nachbarland und 5h Selbststudium / Arbeit mit E-Learning-Plattform <ol style="list-style-type: none"> 1. Sprachkurs: 100h 2. Tandem-Sprachpraxis (Stadtrallye Görlitz): 4h 3. Tandem-Sprachpraxis (Stadtrallye Jelenia Góra): 4h
Modul 2: Grundlagen und Methoden des frühen Nachbarsprachenlernens	40h, davon 20h gemeinsame Workshops mit Kolleg/innen aus dem Nachbarland zur gemeinsamen Erarbeitung einer deutsch- polnischen Methodensammlung für die Kita-Praxis <ol style="list-style-type: none"> 1. Fachtagung / Auftaktkonferenz (Systeme der frühkindlichen Bildung in Polen und Sachsen, Methoden und gute Praxis der frühen mehrsprachigen Erziehung): Jelenia Góra, 6h 2. Integrationstreffen (Sprachanimation, gemeinsame Themenwahl für die Publikation): Jelenia Góra, 2h 3. Seminar: Meilensteine der Sprachentwicklung / Methoden der alltagsintegrierten Sprachbildung / Mehrsprachigkeit im Kita-Alltag (8h) 4. Seminar: Frühes Nachbarsprachenlernen: Methoden – Rahmenbedingungen – Best Practise (8h) 5. Interkultureller Workshop 1 (Görlitz): 4h 6. Interkultureller Workshop 2 (Jelenia Góra): 4h 	30h, davon 20 gemeinsame Workshops mit Kolleg/innen aus dem Nachbarland zur gemeinsamen Erarbeitung einer deutsch-polnischen Methodensammlung für die Kita-Praxis und 4h Selbststudium <ol style="list-style-type: none"> 1. Fachtagung / Auftaktkonferenz (Systeme der frühkindlichen Bildung in Polen und Sachsen, Methoden und gute Praxis der frühen mehrsprachigen Erziehung): Jelenia Góra, 6h 2. Integrationstreffen (Sprachanimation, Themenwahl für die Publikation): Jelenia Góra, 2h 3. Interkultureller Workshop 1 (Görlitz): 4h 4. Interkultureller (Workshop 2): Jelenia Góra, 4h 5. Methodik des frühen Nachbarsprachenlernens – Arbeit mit Liedern und Gedichten: 6h 6. Selbststudium: 4h 7. Reflexionsworkshop: Görlitz, 4h

	<p>7. Gesprächsabend mit polnischen Eltern und Pädagogen (4h)</p> <p>8. Reflexionsworkshop: Görlitz, 4h</p>	
<p>Modul 3: Landeskunde Nachbarland</p>	<p>44h, davon 32 h Praktikum/Projekt in eigener Kita</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seminar Landeskunde Polen: 4h 2. Workshop: Spielerisch die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa entdecken: 4h 3. Workshop: Polnisch kochen: 4h 4. Projekt in der eigenen Kita: 32h (davon 8h Ergebnisaufbereitung für die Methodensammlung / Arbeit mit der E-Learning-Plattform) 	<p>33h, davon 5 h Projekt in eigener Kita</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Landeskunde Deutschland: 8h 2. Workshop: Spielerisch die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa entdecken: 4h 3. Deutsche und polnische Kulturstandards: 8h 4. Projekt in der eigenen Kita: 13h (davon 8h Ergebnisaufbereitung für die Methodensammlung / Arbeit mit der E-Learning-Plattform)
<p>Modul 4: Vorschulerziehung in Polen und Sachsen</p>	<p>40h incl. Studienbesuch in Kita im Nachbarland</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Selbststudium (Vorbereitung, Reflexion und Nachbereitung der Studienbesuche): 16h 2. Studienbesuch in Polen: 8h 3. Studienbesuch des/r polnischen Kollegen/in in der eigenen Kita: 8h 4. Ergebnisaufbereitung für die Methodensammlung / Arbeit mit der E-Learning-Plattform: 8h 	<p>29h incl. Studienbesuch in Kita im Nachbarland</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Selbststudium (Vorbereitung der Studienbesuche): 5h 2. Studienbesuch in Deutschland: 8h 3. Studienbesuch des/r deutschen Kollegen/in in der eigenen Kita: 8h 4. Ergebnisaufbereitung für die Methodensammlung / Arbeit mit der E-Learning-Plattform: 8h

Gemeinsame Aktivitäten der deutschen und polnischen Teilnehmenden pro Kurs:

- 8 Stunden gemeinsamer Tandem- Sprachkurs (Stadtrallyes)
- 20 Stunden gemeinsame Workshops im Bereich Grundlagen und Methoden des frühen Nachbarsprachenlernens
- 16 Stunden gegenseitige Studienbesuche in Kita des Nachbarlandes
- 16 Stunden gemeinsame Arbeit mit E-Learning-Plattform zur Erarbeitung einer deutsch-polnischen Methodensammlung für die Kita-Praxis

Zusammen: 60 gemeinsame Stunden

2. Programmflyer mit Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018 (sächsische Teilnehmende)

Teilnahmebedingungen:

- Die Teilnahme an den Fortbildungsveranstaltungen ist kostenlos (Finanzierung über das Kooperationsprogramm Polen-Sachsen 2014-2020).
- Fahrtkosten in Deutschland sind selbst zu tragen - die Reisen nach Polen werden durch die LaNa zentral organisiert und über das Kooperationsprogramm Polen-Sachsen 2014-2020 finanziert.
- Freistellung für die 5 ganztägigen Veranstaltungen durch die Kita (im Zeitplan grün markiert)
- Bereitschaft zur Betreuung des (eintägigen) Studienbesuchs eines/r polnischen Kollegen/in in der eigenen Kita
- Bereitschaft zur Mitarbeit an einer deutsch-polnischen Handreichung für die Kita-Praxis sowie an der Dokumentation und Evaluation der Aktivitäten im Nachbarsprachbereich in der Kita

Zeitraum:

- 1. Pilotkurs: 10/2017 bis 07/2018
- 2. Pilotkurs: 09/2018 bis 06/2019

Fortbildungsnachweis:

Deutsch-polnische Teilnahmeurkunde, unterzeichnet durch das Sächsische Staatsministerium für Kultus, Dresden, und das Marschallamt Wrocław.

Konzeption und Durchführung:

Niederschlesisches Lehrerfortbildungsinstitut Wrocław (DODN) in Kooperation mit der Sächsischen Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung (Landkreis Görlitz)

www.dodn.dolnyslask.pl
www.kreis-goerlitz.de
www.nachbarsprachen-sachsen.eu

Ansprechpartner für deutsche Teilnehmende:

Landratsamt Görlitz
Sächsische Landesstelle für
frühe nachbarsprachige Bildung (LaNa)

Bahnhofstraße 24
02826 Görlitz

☎ 03581 - 663 9307

@ nachbarsprachen.sachsen@kreis-gr.de

Die Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung befindet sich in Trägerschaft des Landkreises Görlitz und wird mitfinanziert durch Steuern auf der Grundlage des von den Abgeordneten des Sächsischen Landtages beschlossenen Haushaltes.

**Deutsch-polnische
modulare Fortbildung für
sächsische und
niederschlesische
Kita-Pädagogen/innen**

gefördert im Rahmen
des Kooperationsprogramms
Polen-Sachsen 2014-2020

**Interreg
PL-SN**
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018

Zielstellung

Befähigung von Kita-Pädagogen/innen im sächsisch-niederschlesischen Fördergebiet zur Heranführung der Kinder an Sprache und Kultur des Nachbarlandes, zur nachhaltigen Umsetzung von Angeboten der frühen nachbarsprachigen Bildung und zum Aufbau und zur Pflege grenzüberschreitender deutsch-polnischer Kita-Partnerschaften – Stärkung ihrer dafür erforderlichen nachbarsprachigen, interkulturellen und methodischen Kompetenzen durch gemeinsame Fortbildung mit Kollegen/innen aus dem Nachbarland

Inhalt und Umfang der Fortbildung:

- pro Kurs 200 Stunden – berufsbegleitend mit Präsenzveranstaltungen, Praxis- und Selbststudienphasen,
- davon 60 Stunden gemeinsame Aktivitäten der deutschen und polnischen Teilnehmenden, die paritätisch in beiden Ländern stattfinden

Modul 1: Nachbarsprachkurs für Erzieher/innen

Modul 2: Grundlagen und Methoden des frühen Nachbarsprachenlernens

Modul 3: Landeskunde Nachbarland

Modul 4: Vorschulerziehung in Polen und Sachsen im Vergleich

begleitend: Erarbeitung von deutsch-polnischen Handreichungen für die Kita-Praxis durch die Teilnehmenden

19.09.2017

Informationsveranstaltung

10/2017 – 01/2018

Nachbarsprachkurs Polnisch

12 x 4 UE, ab 16.10.17 montags 15:30 Uhr,
Dozentin Martha Tschardtke, VHS Dreiländereck, Görlitz

26.01.2018

Polnisch-deutsche Auftaktkonferenz

ganztägig, Jelenia Góra

09.02.2018

Seminar „Meilensteine der Sprachentwicklung –alltagsintegrierte Sprachförderung – Mehrsprachigkeit in der Kita“

ganztägig, Görlitz, durchgeführt vom Landeskompetenzzentrum zur Sprachförderung an Kindertageseinrichtungen in Sachsen (LakoS)

9./10. KW 2018

Seminar „Frühes Nachbarsprachenlernen: Methoden – Rahmenbedingungen – Best Practise“

2 x 4UE, Görlitz

16.03.2018

Deutsch-polnischer Methoden-Workshop incl. Stadtrallye im deutsch-polnischen Tandem

ganztägig, Görlitz

12. KW 2018

Gesprächsabend mit polnischen Eltern und Pädagogen/innen

15. KW 2018

Seminar „Spielerisch die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa entdecken“

4UE, Görlitz

19. bzw. 20.04.2018

„111 Gründe Polen zu lieben“

Buchlesung und Landeskunde-Seminar, durchgeführt vom Deutschen Polen-Institut Darmstadt, 4UE, Görlitz

17. KW 2018

„Smaczne! Polnisch kochen“

Workshop, 4UE, Görlitz

25.05.2018

Polnisch-deutscher Methoden-Workshop incl. Stadtrallye im deutsch-polnischen Tandem

ganztägig, Jelenia Góra

22.06.2018

Abschlussveranstaltung mit Übergabe der Teilnahmeurkunden

4h, Görlitz

zuzüglich:

- **eintägiger Studienbesuch in einer polnischen Kita** incl. Durchführung eines Sprachangebots
- **Betreuung eines eintägigen Studienbesuches** eines/r polnischen Teilnehmenden in der eigenen Kita
- **Praxisphasen** (Durchführung von Projekten / Angeboten zum Nachbarland, seiner Sprache und Kultur in der eigenen Kita)
- **Selbststudienphasen** (Erarbeitung von Beiträgen für die deutsch-polnische Handreichung für die Kita-Praxis)

(Stand: 09/2017, Änderungen vorbehalten)

3. Zeitplan für den 1. Pilotkurs 2017/2018 (polnische Teilnehmende)

Monate	Gruppe I – mittwochs 14:30 – 18:00 (4 Unterrichtsstunden, Pause)		Gruppe II – donnerstags 14:30 – 18:00 (4 Unterrichtsstunden, Pause)		Andere Aktivitäten / Maßnahmen für beide Gruppen
	Deutschkurs	Realienkunde	Deutschkurs	Realienkunde	
X 2017		18, 25 Polnische und deutsche Kulturstandards		19, 26 Polnische und deutsche Kulturstandards	
XI 2017	8, 15, 22, 29		9, 16, 23, 30		
XII 2017	6, 13, 20		7, 14, 21		
I 2018	3, 10, 17, 31		4, 11, 18		13.01. Methodik des frühen Nachbarsprachenlernens – Arbeit mit Liedern und Gedichten (6h) 26.01. Fachtagung / Auftrittskonferenz in Jelenia Góra incl. Integrationstreffen
II 2018	7, 14, 28	21 Realienkunde Deutschlands	1, 8, 15	22 Realienkunde Deutschlands	
III 2018	7, 14, 21	28 Realienkunde Deutschlands	1, 8, 15, 22	29 Realienkunde Deutschlands	16.03. Interkultureller Workshop (4h) + Stadtrallye Görlitz (4h)
IV 2018	4, 11, 18, 25		5, 12, 19, 26		Studienbesuche
V 2018	9, 16, 30	23 Spielerisch die Euroregion Neisse- Nisa-Nysa entdecken	10, 17, 31	24 Spielerisch die Euroregion Neisse- Nisa-Nysa entdecken	25.05. Interkultureller Workshop (4h) + Stadtrallye Jelenia Góra (4h)
VI 2018	6		7		22.06. Reflexionsworkshop: Görlitz

(Stand: 09/2017, Änderungen vorbehalten)

3. Fortbildungsordnung für den 1. Pilotkurs 2017/2018

Fortbildungsordnung

Regularien für die Teilnahme an der deutsch-polnischen Fortbildung

„Groß für Klein – Duzi dla małych“

im Rahmen des Projektes

„Groß für Klein – Duzi dla małych: Grenzüberschreitende Zusammenarbeit zur Förderung der interkulturellen und nachbarsprachigen Bildung im Bereich der Vorschulerziehung“

§ 1 Projektrahmen

5. Das Projekt „Groß für Klein – Duzi dla małych: Grenzüberschreitende Zusammenarbeit zur Förderung der interkulturellen und nachbarsprachigen Bildung im Bereich der Vorschulerziehung“ wird im Zeitraum 01.09.2017 bis 31.08.2019 in Kooperation von Niederschlesischem Lehrerfortbildungsinstitut Wroclaw (weiter genannt **DODN, Lead-Partner**) und Landkreis Görlitz (**Projektpartner**) durchgeführt. Es wird finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung im Rahmen des Kooperationsprogramms INTERREG Polen - Sachsen 2014-2020 sowie aus Mitteln des DODN und des Landkreises Görlitz.
6. Verantwortliche Ansprechpartner für die Umsetzung des Projektes sind
  - auf polnischer Seite: das Projektbüro in der Filiale des Niederschlesischen Lehrerfortbildungsinstituts in Jelenia Góra, ul. 1 Maja 43 (weiter genannt DODN Filiale in Jelenia Góra)
  - auf deutscher Seite: die Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung mit Sitz im Landratsamt Görlitz, Bahnhofstraße 24 (weiter genannt: **LaNa**).
7. Das Projekt richtet sich insbesondere
  - auf polnischer Seite: an staatliche und nichtstaatliche Vorschuleinrichtungen, die das polnische Rahmencurriculum für frühkindliche Erziehung umsetzen, in den gewählten Gemeinden der Landkreise Bolesławiec, Jawor (Gemeinden Bolków, Paszowice), Jelenia Góra (Gemeinden Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Szklarska Poręba), Kamienna Góra (Gemeinden Kamienna Góra, Lubawka), Lwówek (Gemeinden Gryfów Śląski, Lwówek Śląski), Zgorzelec (Gemeinden Bogatynia, Sulików, Węgliniec, Zgorzelec),
  - auf deutscher Seite: an Kindertageseinrichtungen in kommunaler und freier Trägerschaft in den Landkreisen Bautzen und Görlitz.
8. Im Rahmen des Projektes wird im Schuljahr 2017/18 und im Schuljahr 2018/19 jeweils ein Pilotkurs der modularen polnisch-deutschen Fortbildung „Groß für Klein – Duzi dla małych“ für Erzieher/innen aus Vorschuleinrichtungen der unter § 1 (3) genannten Landkreise und Gemeinden durchgeführt.

§ 2 Ziel, Inhalt und Umfang der Fortbildung

4. Ziel der Fortbildung ist die Befähigung von Kita-Pädagogen/innen im sächsisch-niederschlesischen Fördergebiet gem. § 1(3) zur Heranführung der Kinder an Sprache und Kultur des Nachbarlandes, zur nachhaltigen Umsetzung von Angeboten der frühen nachbarsprachigen Bildung und zum Aufbau und zur Pflege grenzüberschreitender deutsch-polnischer Kita-Partnerschaften. Durch gemeinsame Fortbildung mit Kollegen/innen aus dem Nachbarland sollen ihre dafür erforderlichen nachbarsprachigen, interkulturellen und methodischen Kompetenzen gestärkt werden.
5. Jeder Pilotkurs umfasst 200 Stunden und beinhaltet 4 Module:
  - Modul 1: Nachbarsprachkurs für Erzieher/innen
  - Modul 2: Grundlagen und Methoden des frühen Nachbarsprachenlernens
  - Modul 3: Landeskunde Nachbarland
  - Modul 4: Vorschulerziehung in Polen und Sachsen im Vergleich
6. Neben Präsenzveranstaltungen, die in Jelenia Góra bzw. Görlitz stattfinden, sind im Rahmen der 200 Kursstunden
  - ein eintägiger Studienbesuch in einer Kita im Nachbarland,
  - die Betreuung eines eintägigen Studienbesuches einer Kollegin / eines Kollegen aus dem Nachbarland in der eigenen Kita,
  - Praxisphasen zur Durchführung von 4 Projekten / Angeboten zum Nachbarland, seiner Sprache und Kultur in der eigenen Kita,
  - Selbststudienphasen zur Erarbeitung von Beiträgen für eine deutsch-polnische Handreichung für die Kita-Praxis (unter Nutzung der niederschlesischen E-Learning-Bildungsplattform)vorgesehen. 60 Stunden beinhalten dabei gemeinsame Aktivitäten der deutschen und polnischen Teilnehmenden, die paritätisch in beiden Ländern stattfinden.
Der aktuelle Fortbildungsplan ist Bestandteil dieser Ordnung (Anlage 1).

§ 3 Rahmen und Finanzierung der Fortbildung

7. Die Fortbildung wird von qualifizierten Mitarbeitern/innen des DODN und der LaNa sowie externen Experten/innen durchgeführt.
8. Die Fortbildungsveranstaltungen finden ausschließlich werktags und grundsätzlich berufsbegleitend statt.
9. Die Teilnahme an den Fortbildungsveranstaltungen ist kostenfrei. Lehrkräfte und Referenten/innen, räumliche Infrastruktur, Materialien und Catering (Getränke, bei ganztägigen Veranstaltungen incl. Mittagsimbiss) werden über das Projekt gem. § 1(1) finanziert. Ausgenommen davon sind die gegenseitigen Studienbesuche.
10. Fahrtkosten zu Fortbildungsveranstaltungen im eigenen Land sind von den Teilnehmenden selbst zu tragen. Reisen ins Nachbarland werden zentral organisiert und über das Projekt gem. § 1(1) finanziert. Wird der zentral organisierte Sammeltransport nicht in Anspruch genommen, so trägt der/die Teilnehmende die anfallenden Reisekosten selbst.
11. Nach erfolgreicher Teilnahme am Fortbildungskurs erhalten die Teilnehmenden eine deutsch-polnische Teilnahmeurkunde, unterzeichnet durch das Sächsische Staats-

ministerium für Kultus, Dresden, das Marschallamt Wrocław, den Leadpartner (DODN) sowie den Projektpartner (Landkreis Görlitz / Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung).

12. Alle Teilnehmenden erhalten ein Exemplar der im Rahmen der Fortbildung erarbeiteten deutsch-polnischen Handreichung für die Kita-Praxis.

§ 4 Teilnahmebedingungen

6. Pro Pilotkurs können jeweils 30 polnische und 20 sächsische ErzieherInnen aus den unter §1 (3) genannten Landkreisen und Gemeinden teilnehmen. Auf der deutschen Seite sind darüber hinaus angehende Erzieher/innen sowie Lehrkräfte in der Fachschulausbildung im Landkreis Görlitz teilnahmeberechtigt.
7. Pro Person ist die Teilnahme an nur einem Pilotkurs möglich.
8. Voraussetzung für die Teilnahme ist ein Arbeitsverhältnis (betrifft Erzieher/innen) bzw. eine Kooperation (betrifft angehende Erzieher/innen auf sächsischer Seite) mit einer der unter §1 (3) genannten Kitas als Partner für die Praxisphasen (im weiteren Praxiseinrichtung genannt).
9. Die Fortbildung findet grundsätzlich berufsbegleitend statt. Die **Praxiseinrichtung** sichert dem/der Teilnehmenden an der Fortbildung dabei folgende Unterstützung zu:
- Ermöglichung der Teilnahme an Fortbildungsveranstaltungen, die in der Woche nachmittags stattfinden
  - Freistellung für folgende ganztägige Fortbildungsveranstaltungen:
    - 1 deutsch-polnische Konferenz incl. Workshop
    - 2 deutsch-polnische Workshops incl. Stadtrallye
    - 1 ganztägiges Seminar (für deutsche Teilnehmende)
    - 1 Studienbesuch in einer Kita im Nachbarland
  - Ermöglichung der Durchführung von mind. 4 Angeboten zum Nachbarland und seiner Sprache und Kultur in Form von Projekttagen, Sprachanimationen o. ä. zum Nachbarland und seiner Sprache und Kultur für die Kita-Kinder in der eigenen Kita
  - Ermöglichung eines eintägigen Studienbesuchs eines/r Kollegen/in aus einer Kita aus dem Nachbarland
  - Unterstützung der Dokumentation und Evaluation der Fortbildung sowie der Öffentlichkeitsarbeit zum Projekt
10. **Teilnehmende** an der Fortbildung sind verpflichtet
- grundsätzlich an allen Fortbildungsveranstaltungen teilzunehmen und ihre Teilnahme mit der eigenen Unterschrift zu bestätigen - in begründeten Fällen einer Nichtteilnahme ist eine schriftliche Information per Email an den Projektverantwortlichen zu richten.
  - im Rahmen der Praxisphasen mind. 4 Angebote zum Nachbarland und seiner Sprache und Kultur in Form von Projekttagen, Sprachanimationen o. ä. zum Nachbarland und seiner Sprache und Kultur vorzubereiten und in der eigenen Praxiseinrichtung durchzuführen und zu dokumentieren – hierfür sind durch die Teilnehmenden die ggf. erforderlichen Einverständniserklärungen bei den Eltern der Kinder, z. B. Fotoerlaubnis o. a., einzuholen und die Bestimmungen des Datenschutzes einzuhalten,

- an der Erarbeitung einer deutsch-polnischen Handreichung für die Kita-Praxis mitzuwirken und dafür im Rahmen der Selbststudienphasen 4 Bildungsbausteine zu Kultur und Sprache des Nachbarlandes zur Nachnutzung durch andere Kitas aufzubereiten und für die Veröffentlichung (sowohl in Papierform als auch in elektronischer Version, in multimedialen Präsentationen etc.) unentgeltlich zur Verfügung zu stellen,
- beim Studienbesuch in einer Kita im Nachbarland eine Sprachanimation in der eigenen Sprache durchzuführen,
- eine/n Kollegen/in aus dem Nachbarland beim Studienbesuch in der eigenen Praxiseinrichtung zu betreuen,
- bei der Dokumentation und Evaluation der einzelnen Aktivitäten entsprechend der Vorgaben der Projektpartner mitzuwirken.

§ 5 Anmeldeverfahren

4. Die Anmeldung erfolgt nach Aufforderung durch die Projektverantwortlichen des jeweiligen Landes in Form einer schriftlichen Interessenbekundung.
5. Sollten sich mehr Interessierte melden als Fortbildungsplätze vorhanden sind, wird eine Warteliste geführt. Auswahlkriterien für die Teilnahme sind dann
  - die Ermöglichung der Teilnahme von möglichst vielen Landkreisen, Gemeinden und Kitas gem. § 1 (3),
  - die Reihenfolge des Eingangs der Anmeldung,
  - optional das bereits vorhandene Sprachniveau in der Nachbarsprache.
6. Nach erfolgter Vorauswahl sind durch die potenziellen Teilnehmenden dem Projektverantwortlichen des jeweiligen Landes folgende Unterlagen fristgerecht vorzulegen:
  - ein vollständig ausgefülltes Anmeldeformular mit der Erklärung der Anerkennung der Fortbildungsordnung durch den/die Teilnehmende/n sowie der Einwilligung zur unentgeltlichen Veröffentlichung und Nachnutzung der erarbeiteten Materialien für die deutsch-polnische Handreichung für die Kita-Praxis (Anlage 2)
  - Erklärung über die Mitwirkung als Praxiseinrichtung für Teilnehmende am 1. Pilotkurs der deutsch-polnischen Fortbildung „Groß für Klein – Duzi dla małych“ (Anlage 3)
  - Einwilligung zur Verarbeitung personenbezogener Daten (Anlage 4)
 Danach erfolgt die schriftliche Bestätigung der Aufnahme in den Fortbildungskurs durch den Projektverantwortlichen.

Die Fortbildungsordnung tritt mit Unterzeichnung durch Lead- und Projektpartner in Kraft. Änderungen bedürfen der Schriftform.

DYREKTOR
DODN WE WROCLAWIU
mgr Małgorzata Matusiak
Mgr. Małgorzata Matusiak
Direktor des DODN Wrocław

Regina Jellrich

Leiterin der LaNa

Wrocław / Görlitz, 01.09.2017

Anlage 2

Anmeldung zur Teilnahme am 1. Pilotkurs der deutsch-polnischen Fortbildung „Groß für Klein – Dużi dla małych“

Hiermit melde ich mich verbindlich zur Teilnahme am 1. Pilotkurs der deutsch-polnischen Fortbildung „Groß für Klein – Dużi dla małych“ an:

Name, Vorname	
Geburtsdatum und -ort	
Adresse	
Telefon	
E-Mail	

Ich erkläre,
dass ich die Fortbildungsordnung vom 01.09.2017 einschließlich der darin fixierten Teilnahmebedingungen anerkenne und entsprechend umsetzen werde.
Der unentgeltlichen Veröffentlichung und Nachnutzung der im Rahmen der Fortbildung erarbeiteten Materialien für die deutsch-polnische Handreichung für die Kita-Praxis stimme ich zu.

Über die Mitfinanzierung der Fortbildung aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung im Rahmen des Kooperationsprogramms INTERREG Polen - Sachsen 2014-2020 sowie aus Mitteln des DODN und des Landkreises Görlitz wurde ich informiert.

Als Anlagen füge ich dieser Anmeldung folgende Unterlagen bei:

- 3) Erklärung der Praxiseinrichtung
- 4) Einwilligung zur Verarbeitung personenbezogener Daten

Ort, Datum

Unterschrift

Anlage 3

Erklärung
über die Mitwirkung als Praxiseinrichtung für Teilnehmende
am 1. Pilotkurs der deutsch-polnischen Fortbildung „Groß für Klein – Duzi dla małych“

Hiermit erklären wir unsere Bereitschaft, als Praxiseinrichtung für

Frau / Herrn _____
(Name, Vorname)

im Rahmen seiner/ihrer Teilnahme an der Fortbildung „Groß für Klein – Duzi dla małych“ zur Verfügung zu stehen und die in § 4 (4) der Fortbildungsordnung vom 01.09.2017 genannten Bedingungen zu gewährleisten:

Praxiseinrichtung (Name)	
Adresse	
Telefon	
E-Mail	
Leiter/in	

Über die Mitfinanzierung der Fortbildung aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung im Rahmen des Kooperationsprogramms INTERREG Polen - Sachsen 2014-2020 sowie aus Mitteln des DODN und des Landkreises Görlitz wurden wir informiert.

Ort, Datum

Unterschrift

Anlage 4:

Einwilligung zur Verarbeitung personenbezogener Daten

Im Zusammenhang mit meiner Teilnahme an der deutsch-polnischen Fortbildung „Groß für Klein – Dużi dla małych“ im Rahmen des Projektes „Groß für Klein – Dużi dla małych: Grenzüberschreitende Zusammenarbeit zur Förderung der interkulturellen und nachbarsprachigen Bildung im Bereich der Vorschulerziehung“ erkläre ich mich damit einverstanden, dass meine personenbezogenen Daten

- a. Name und Vorname: .....
- b. Geburtsdatum: .....
- c. Anschrift: .....
- d. Telefonnummer: .....
- e. E-Mail-Adresse: .....

im Rahmen des Kooperationsprogramms Polen - Sachsen 2014-2020 im Einklang mit dem Gesetz zum Schutz personenbezogener Daten der Republik Polen vom 29. August 1997 (poln. Gesetzesblatt vom 2016, Pos. 922 mit späteren Änderungen) verarbeitet werden.

Ich bin darauf hingewiesen worden, dass meine personenbezogenen Daten ausschließlich zum Zweck und für den Zeitraum der Projektumsetzung bereitgestellt und im zentralen EDV-System zur Unterstützung der Durchführung von Operationellen Programmen verwaltet werden.

Ort, Datum

Unterschrift